

Sztuka użytkowa cz. 1

- [Sztuka użytkowa cz. 1](#)

Karl Lagerfeld, „Torba”, media.yoox.biz, CC BY 3.0

Ważne daty

ok. 3100 p.n.e. – powstanie Stonehenge

ok. 2540 p.n.e. – budowa Sfinksa w Egipcie

ok. 2100 p.n.e. – budowa zyguratu w Ur

ok. 1260 p.n.e. – budowa świątyni w Abu Simbel

447-432 p.n.e. – budowa Partenonu na Akropolu

Ok. 27 p.n.e. – budowa Panteonu w Rzymie

1163-1345 – budowa katedry Notre Dame w Paryżu

1439-1444 – Fra Angelico maluje blisko 50 fresków w klasztorze San Marco we Florencji

1504 – powstał *Dawid* Michała Anioła

1599-1600 – Caravaggio maluje *Powołanie św. Mateusza*

- 1632** – powstaje *Lekcja anatomii doktora Tulpa*
- 1656** – powstają *Panny dworskie* Diego Velazqueza
- 1818** – Friedrich namalował *Wędrowca nad morzem mgieł*
- 1866** – powstaje obraz *Pochodzenie świata*, Gustave Courbet
- 1872** – powstaje *Impresja, wschód słońca* Claude Moneta
- 1904-1907** – powstaje *Portret Adele Bloch-Bauer*, Gustava Klimta
- 1915** – obraz *Czarny kwadrat na białym tle* Kazimierza Malewicza
- 1919** – powstaje Bauhaus
- 1923** – powstaje rzeźba „Ptak w przestrzeni” (w marmurze) Constantina Brăncuși
- 1937** – Pisasso maluje *Guernikę*
- 1948** – Powstaje *Numer 1* Jacksona Pollocka
- 1959** – ukończenie budowy Muzeum Guggenheima w Nowym Jorku wg projektu Franka Lloyd Wrighta

Scenariusz lekcji dla nauczyciela:

Scenariusz zajęć do pobrania.

Plik o rozmiarze 58.77 KB w języku polskim

III. Tworzenie wypowiedzi związanych z historią i kulturą muzyczną. Uczeń:

2. przybliży twórczość i działalność przedstawicieli różnych obszarów kultury,
3. interpretuje i odczytuje w kontekście dokonań epoki wybrane dzieła,
4. formułuje logiczną wypowiedź na temat dzieł, form, gatunków, stylów, technik i twórców , uwzględniając zależności między nimi w kontekście: genezy, przeobrażeń, porównań.

Nauczysz się

definiować sztukę użytkową;

przedstawiać najważniejsze style w sztuce użytkowej;

wymieniać najważniejszych twórców z danego kierunku;

porównywać i analizować teksty kultury, jakimi są przedmioty użytkowe.

Sztuka użytkowa

Dawniej sztuka kojarzona była z czymś elitarnym, dostępnym tylko dla wybranych. Powstałe dzieła były unikatowe, niepowtarzalne. Renesansowi artyści dążyli nawet do oddzielenia swojej działalności od rzemiosła i nadania sztuce rangi nauki. Później porzucono tę koncepcję, jednak nadal nie wiadomo było w jakiej kategorii można ją ujmować. Z pomocą przyszedł francuski filozof oświeceniowy, Charles Batteux, który w połowie XVIII w. wprowadził termin „sztuki piękne”, pojęcie przez które rozumiano zarówno malarstwo, rzeźbę, rysunek, taniec, teatr jak i muzykę.

Obecnie rozwija się nowa kategoria sztuki, której podstawowym i najważniejszym elementem, niejako na przekór klasycznej definicji sztuki, jest jej praktyczny charakter. Przedmioty codziennego użytku posiadające jednocześnie wysokie walory estetyczne, mogą być wykonywane przez artystów w niewielkich ilościach lub produkowane przemysłowo na większą skalę wedle ich projektów.

Jednym z podstawowych pojęć bezpośrednio związanych ze sztuką użytkową jest wzornictwo przemysłowe. Thomas Maldonado definiuje je jako „działalność twórczą, której celem jest określenie formalnych wartości przedmiotów wytwarzanych przez przemysł”. Jest to nadanie produktom nie tylko charakteru praktycznego, ale również walorów estetycznych, uwzględniając czynniki technologiczne, społeczne, kulturowe. To nadanie odpowiedniej formy przedmiotom, tak by były atrakcyjne i można było je sprzedać.

Do najważniejszych cech sztuki użytkowej należą:

- łączenie pozornie niepasujących stylów i elementów.
- interdyscyplinarność sztuki użytkowej polega na tym, że ostateczny wygląd przedmiotu podyktowany jest wieloma czynnikami. Wpływ mają zarówno elementy rynkowe, cena, reklama, poziom technologiczny. Łączą się tutaj takie dyscypliny jak ekonomia, kultura, sztuka, moda, czy socjologia.
- łączenie funkcjonalizmu i estetyki. Przedmioty nie mają spełniać już tylko roli praktycznej, ale także stylistyczną. Produkcja opiera się obecnie nie tylko, na znalezieniu najefektywniejszych rozwiązań technicznych, ale również na nadaniu przedmiotom odpowiedniej formy wizualnej.
- innowacyjność, to ciągłe poszukiwanie nowych form wyrazu. To nieustanna próba ulepszania projektu, tak, by był atrakcyjny dla grupy do której jest kierowany.

Renata Kalarus, „Kiwi”, IKER, 2000, kalarus.com, CC BY 3.0

Przykłady wykorzystywania sztuki użytkowej

Sztukę użytkową możemy odnaleźć na wielu płaszczyznach artystycznych, m.in:

MODA

Najwięksi projektanci coraz częściej decydują się na współpracę z globalnymi sklepami. Obok projektów Haute couture coraz częściej tworzą ubrania, które charakteryzuje znacznie prostszy i szybszy schemat uszycia. Dzięki temu te towary są bardziej dostępne i mają niższą cenę, nie tracąc jednocześnie ekskluzywnego charakteru ich twórcy.

1

1. Donatella Versace czy Karl Lagerfeld to nazwiska tylko niektórych osób, które zdecydowały się na współpracę z „sieciówkami”. Współpraca ta została określona jako *masstige*, będące zlepkiem słów *mass* i *prestige*.

Karl Lagerfeld, „Torba”, media.yoox.biz, CC BY 3.0

GRAFIKA

Obszarami, które niezwykle dużo czerpią z osiągnięć grafiki użytkowej, są świat reklamy oraz rynek wydawniczy. Na każdym kroku spotykamy się z ich wykorzystaniem. Są to np. logotypy, które jednoznacznie identyfikują daną markę, firmę czy organizację, banknoty oraz znaczki pocztowe.

Niezwykle ważnym przykładem grafiki użytkowej jest Polska Szkoła Plakatu – grupa polskich artystów wykonujących plakaty o tematyce kulturalnej, społecznej czy politycznej. Termin Polska Szkoła Plakatu stosuje się w odniesieniu do środowiska graficznego od lat 50. do 70. XX w. a także jego późniejszych kontynuatorów. Jednym z jej przedstawicieli był Henryk Tomaszewski, którego aż pięć plakatów zdobyło pierwsze miejsca na Międzynarodowej Wystawie Plakatów Filmowych w Wiedniu. Tomaszewski często nazywany był „malarzem plakatu”.

Ogromne sukcesy polskich twórców, m.in. złoty medal dla Jana Lenicy na I Międzynarodowym Biennale Plakatu, zaowocowały zgodą komunistycznych władz na utworzenie w Wilanowie pierwszego na świecie Muzeum Plakatu.

Wśród głównych ośrodków, wynikających głównie z lokalizacji przy instytucjach patronackich, wymienić można Warszawę, Kraków, Wrocław i Poznań.

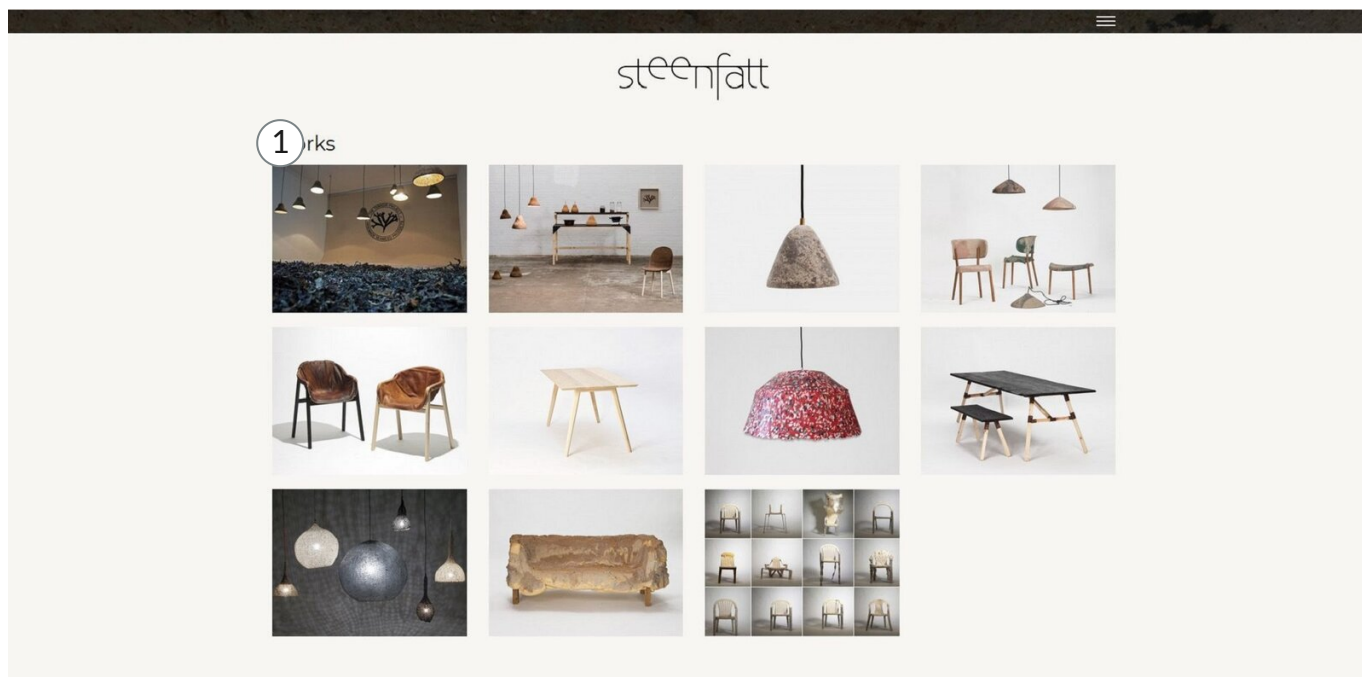
Ogromna różnorodność formy nie pozwala na utworzenie konkretnej klasyfikacji dzieł. Można mówić jednak o pewnych tendencjach, które przewijały się na przestrzeni lat. Wielu artystów za główny element obrało płaską plamę koloru, prostą, wektorową linię. Inną grupę charakteryzowało użycie warsztatowych metod graficznych: linorytu, druku sitowego czy drzeworytu. Część artystów tworzyła tzw. prace sztalugowe, opierając się na technikach malarskich czy rysunkowych.

1. Głównymi cechami polskiego plakatu jest oszczędna forma. Artyści intencjonalnie pewne kwestie pozostawiali niedopowiedziane, zmuszając widza do własnej interpretacji. Często surowa forma nie pozbawiała końcowego dzieła dynamiki, innowacyjności czy, co najważniejsze, głębi przekazu.

Roman Cieślewicz, „Dziady. Adam Mickiewicz. Teatr Narodowy”, 1967, postermuseum.pl, CC BY 3.0

INTERNET

1. Sztuka użytkowa w wirtualnym świecie przede wszystkim widoczna jest w projektowaniu stron www. Najlepsze projekty stawiają na minimalizm.

Strona internetowa designera Nikolaja Steenfatta, steenfatt.dk, CC BY 3.0

Wzornictwo przemysłowe

CERAMIKA

Ceramika jest kolejnym przykładem fuzji sztuk pięknych ze sztukami użytkowymi. Przedmioty do niedawna kojarzone tylko z ich praktycznym charakterem, obecnie nabierają również walorów estetycznych. Wśród firm zajmujących się ceramiką użytkową wymienić można: Zakłady Porcelany Stołowej *Lubiana*, charakteryzujące się zdobieniami opartymi na hafcie kaszubskim, Polskie Fabryki Porcelany *Ćmielów* i *Chodzież*, będące największym producentem porcelany stołowej w Europie.

1. Wśród firm zajmujących się ceramiką użytkową wymienić można: Zakłady Porcelany Stołowej Lubiana, charakteryzujące się zdobieniami opartymi na hafcie kaszubskim, Polskie Fabryki Porcelany Ćmielów i Chodzież, będące największym producentem porcelany stołowej w Europie.

Wazon z wytwórni KPM, Wałbrzych, online-skills, CC BY 3.0

1. Manufaktura porcelany w Ćmielowie została założona w 1790 r. W 1804 r. zaczęła produkować fajans. W Fabryce AS Ćmielów powstało jedyne w Polsce Żywe Muzeum Porcelany, w którym można zobaczyć proces produkcji porcelany. W kwietniu 2013 r. w Żywym Muzeum Porcelany powstała wystawa prezentująca starą porcelanę ćmielowską. W zbiorach znajdują się eksponaty powstałe w czasach pierwszego właściciela z początku XIX w. Oprócz gotowych wyrobów porcelanowych można zapoznać się ze stylami

w produkcji porcelany, formami popularnymi w poszczególnych okresach historycznych. Można zobaczyć także zbiór podrobionych słynnych ćmielowskich figurek, stworzonych w latach 50. i 60. XX w. Wystawa prezentuje także zbiór porcelanowych figurek z różnych stron świata.

Januszk57 (fot.), Fabryka porcelany w Ćmielowie, [wikimedia.org](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Januszk57_Fabryka_porcelany_w_%C5%81mielowie.jpg), CC BY 4.0

SZKŁO

Szkło od dawna służyło jako medium dla artystów. Przez podgrzanie szkła otrzymujemy ciecz, która daje ogromne możliwości twórcze. Jednym z miejsc, gdzie nadal praktykowana jest tradycyjna technika kolorowego dmuchanego szkła weneckiego, jest wyspa Murano. Obecnie liderem w produkcji różnorodnego szkła artystycznego są Stany Zjednoczone. Tworzone są naczynia, kwiaty, wazony, zastawy. Wśród licznych firm zajmujących się produkcją szklanych wyrobów można wymienić Blenko Glass Company, tworzącą wielobarwne misy i wazy.

Blenko Glass Company, „Szklanki i dzbanek”, lititzwatch.com, CC BY 3.0

AzulHorse „Ceramiczne pojemniki”, i.art-madam.pl, CC BY 3.0

NACZYNIA

Również naczynia, które znajdują się w kuchni każdego z nas, mogą być przykładem sztuki. Talerze, kubki, misy nie muszą być jedynie czymś praktycznym. Producenci dbają o to, by podkreślić również ich wartość wizualną. Tworzone są one pod okiem projektantów, który prześcigają się w pomysłach na nowe, oryginalne formy.

PRZEDMIOTY CODZIENNEGO UŻYTKU

Przedmioty codziennego użytku, takie jak stoły, krzesła, szafy również mogą być połączeniem praktyczności z artystycznym. Przykładem jest styl [art déco](#). Dominujący w latach 20. i 30. XX wieku dążył do wytworzenia zależności między projektem, jego funkcjonalnością i wpływem jaki wywiera na otoczenie człowieka. Twórcy przywiązywali dużą uwagę do jakości wykonywanych przedmiotów, uważając, że kształtują tym samym gusta społeczne. Art déco charakteryzowało się przede wszystkim prostotą i geometryzacją formy, syntetyzmem, funkcjonalizmem i czerpaniem inspiracji z innych epok.

Współcześnie powstaje coraz więcej sklepów oferujących autorskie meble, wykonywane przez artystów plastyków, często w pojedynczych egzemplarzach. Charakteryzuje je nowatorskie podejście, często bardzo odbiegające od ogólnie przyjętych form spotykanych w domach. Stoliki, lampy często, na pierwszy rzut oka, mogą nie przypominać tych klasycznych, dobrze znanych przedmiotów.

maga Projektanci, „Lampa”, smagaprojektanci.pl, CC BY 3.0

Historia sztuki użytkowej

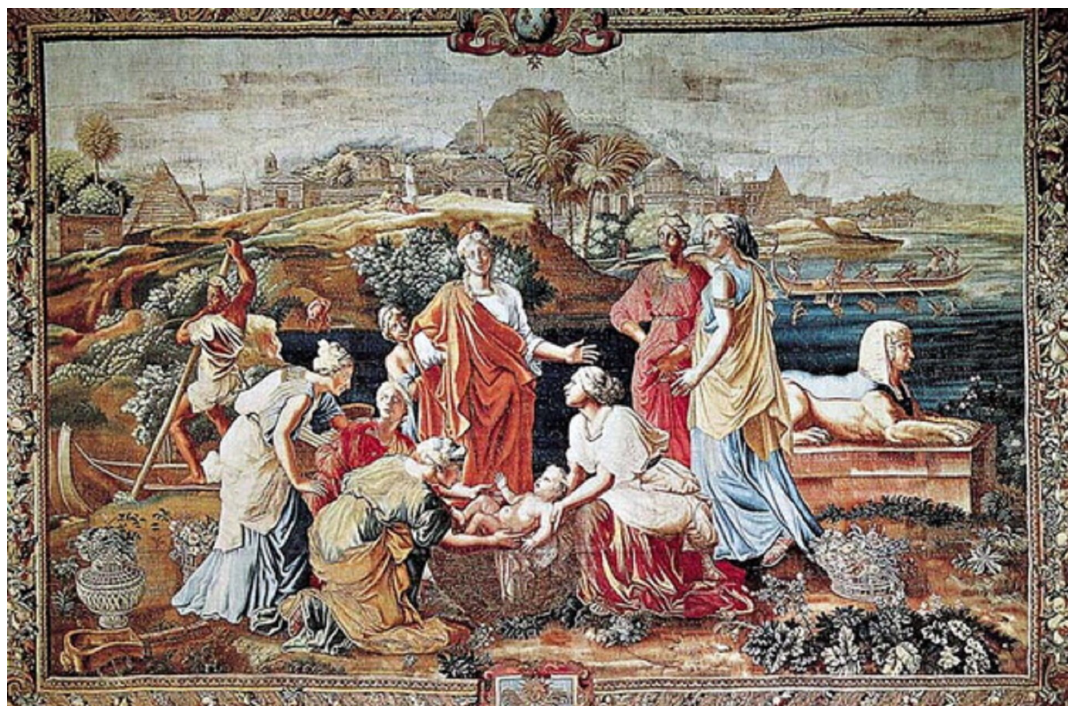
Początków sztuki użytkowej doszukiwać możemy się już w czasach starożytnego Egiptu. Cała działalność artystyczna była oczywiście podporządkowana władcom i religii. Naczynia i narzędzia odnajdywane w grobowcach zdobione były w liczne motywy, m.in. sceny myśliwskie. W okresie schyłkowym pojawiły się zdobienia bardziej naturalistyczne, nawiązujące do fauny, flory, ludzi oraz związane z kultem pierwszych bogów. Szczególnie ważne znaczenie miały figurki *uszebti*, mające opiekować się zmarłymi w zaświatach. Ich wygląd zmieniał się, na przestrzeni dziejów wykonywane były m.in. z wapienia lub drewna. Czasem był to zwyczajny zlepek gliny, innym razem nadawano im kształty i cechy ludzkie.

Ciekawostka

Interesującym elementem sztuki starożytnego Egiptu były portrety fajumskie, czyli portrety mumiiowe, przedstawiające popiersia zmarłych. Malowane były na deskach lub płótnie, przy użyciu techniki enkaustycznej lub temperowej.

Ważnym ośrodkiem sztuki użytkowej był również starożytny Rzym. Tworzono głównie pod wpływem greckich wzorców. Produkowano naczynia z gliny lub srebra, które następnie zdobiono reliefowym wzorem o tematyce mitologicznej i historycznej. W połowie I w. p. n. e. pojawiły się wyroby z jasnoczerwonej gliny. Naczynia i misy upiększane były motywami roślinnymi lub mitologicznymi. Była to tzw. ceramika aretyńska (od miasta Arezzo). Należy również wspomnieć o gemmach, ozdobach wykonywanych z kamieni szlachetnych lub półszlachetnych zdobionych reliefem wypukłym (kamea), lub wklęsłym (intaglio). Przedstawiano na nich zarówno postacie ludzkie, mitologiczne, zwierzęta, jak i rośliny.

W średniowieczu sztuka opierała się na kulcie religii chrześcijańskiej. Powstawały zdobione naczynia liturgiczne i relikwiarze. Wszystkie działania były skupione na szerzeniu nauk Kościoła i wspierania miłości do Boga. Jednym z najbardziej znanych dzieł z tego okresu jest Relikwiarz Trzech Króli. Dzieło Mikołaja z Verdun kryje relikwie Trzech Króli, patronów Kolonii, relikwie świętych Nabora i Feliksa oraz Grzegorza ze Spoleto. Relikwiarz stanowi część ołtarza w katedrze pw. św. Piotra i NMP w Kolonii. Wykonany jest z dębowego drewna i srebra, pokryty złotą, srebrną i miedzianą blachą. Dodatkowo relikwiarz zdobiony jest kamieniami szlachetnymi oraz gemmami i kameami.

Poussin Nicolas, „Znalezienie Mojżesza”, tapiseria z Gobelins wykonana wg obrazu N. Poussina, ok. 1689, Luwr, Paryż, Francja, mm.pwn.pl, CC BY 3.0

Ciekawym elementem renesansowej sztuki użytkowej może być mebel wywodzący się z Włoch sgabello. To odmiana krzesła o twardym siedzisku i oparciu wykonanym z jednej deski. Charakterystyczną cechą było to, że krzesło opierało się nie na nogach, ale na dwóch lub czterech podporach. Duże płaskie powierzchnie sprzyjały temu, by meble były pokrywane licznymi zdobieniami i rzeźbieniami. Co ciekawe, krzesło było pierwowzorem zydlu, mebla popularnego w polskiej kulturze ludowej.

Epoka baroku przyniosła wynalezienie produkcji porcelany. Za wynalazcę tego procesu uznaje się Ehrenfrieda Walthera von Tschirnhausa. Prace następnie kontynuował jego uczeń Johann Friedrich Böttger, który w 1709 r. wytworzył twardą białą porcelanę, rozpoczynając tym samym produkcję porcelany europejskiej. Działalność skupiła się w Miśni (saksońskim mieście).

Popularne w czasach baroku stały się tapiserie, były to jednostronne zdobione tkaniny wieszane na ścianach. Zdobione różnorodnymi motywami wykonywane były splotem

płóciennym z nici wełnianych i jedwabnych.

Styl empire, będący odmianą późnego klasycyzmu, powstał w Francji w latach 1800–1815, czerpał z wzorców starożytnej Grecji i Rzymu. Za twórców tego stylu uznaje się Charlesa Perciera oraz Pierre'a François Louis Fontaine. Do najbardziej znanych zastosowań tej stylistyki należą wnętrza Luwru, Wersalu czy łuk triumfalny na Placu du Carrousel. Meble projektowane zgodnie z założeniami okresu empire tworzone były według zasady ścisłej symetrii. Przeważały proste linie, gładkie płaszczyzny. Ciężkie formy mebli ożywiano zdobieniami ze złoconego brązu, tworząc z nich ornamenty stylizowane na antyczne. W dekoracjach ściśle nawiązywano do antycznych bóstw, muz czy nawet motywów egipskich. Angielską odmianą klasycyzmu był styl Adamów, charakteryzujący się jasną kolorystyką, lekkością i elegancją.

Waza w stylu empire w Ermitażu, Wikipedia, CC BY 3.0

Ważnym ośrodkiem sztuki użytkowej była manufaktura ceramiki w Wedgwood. Zasłynęła ona serwisami do kawy i herbaty, dekoracyjnymi dzbanami i wazonami.

Louis Comfort Tiffany, Lampa witrażowa, Wikipedia, CC BY-SA 4.0

Secesja zagościła w sztuce na przełomie XIX i XX w. Głównym założeniem tego stylu było dążenie do jedności sztuki. Charakteryzowała się ona płynnymi, falistymi liniami, ornamentacją abstrakcyjną, roślinną, czerpaniem ze sztuki japońskiej, asymetrią, linearyzmem. Jednym z bardziej znanych twórców secesyjnej sztuki użytkowej był Louis Comfort Tiffany, tworzący w szkłe. Zasłynął on wykonywaniem lamp witrażowych i wazonów, które do dziś nazywane są jego nazwiskiem.

Kolejnym charakterystycznym stylem, który mocno zaznaczył się w sztuce użytkowej, był rozwijający się w latach 20. XX w. neoplastycyzm. Charakteryzował się on prostokątnością, czystymi barwami (czerwony, niebieski, żółty, czarny, biały, szary) czy brakiem dekoracji. Jednym z przedstawicieli neoplastycyzmu był Gerrit Rietveld, autor słynnego czerwono-niebieskiego krzesła, stworzonego z 17 elementów. W 1937–40r. zaprojektował krzesło Zig-Zag, przypominające zygzak, którego części składowe przylegają do siebie pod kątem 45 stopni. Jest również autorem słynnego Muzeum Van Gogha w Amsterdamie.

Gerrit Rietveld, „Czerwono-niebieskie krzesło”, Wikipedia, CC BY-SA 3.0

Marianne Brandt, „Serwis do herbaty” – czajnik, 1924, metmuseum.org, CC BY 3.0

Ważnym ośrodkiem sztuki użytkowej była uczelnia artystyczno-rzemieślnicza Bauhaus. Jej głównym celem było rozwijanie nowoczesnej architektury funkcjonalnej próbującej zjednoczyć walory techniczne z estetycznymi. Wśród absolwentów uczelni była chociażby Marianne Brandt. Autorka słynnego srebrnego serwisu do herbaty. Swoim przedmiotom nadawała geometryczne, cylindryczne kształty. Inspiracje czerpała z kubizmu jak i osiągnąć grupy De Stijl.

Konstrukttywizm, kierunek powstały w Rosji w latach 20. XX wieku, który mocno zaznaczył się w sztuce współczesnej. Dążono do osiągnięcia czystej, wolnej formy, uniwersalności, racjonalizacji sztuki.

Style sztuki użytkowej

STYL SKANDYNAWSKI

Styl skandynawski powstał niemal równoległe do stylu modernistycznego. Dominującą barwą jest biel. Wśród wykorzystywanych materiałów najpopularniejsze są drewno, głównie buk i brzoza, skóra oraz kamień biały i szary. Ważnym elementem wystroju są dodatki: koce, poduszki czy narzuty, które nadają całości przytulny, spokojny klimat. Częsty brak słońca zaowocował przemyślaną organizacją oświetlenia. Mamy tu wiele jasnych lamp, kompozycji świetlnych o cieplej barwie oraz świece, które wykorzystywane są zarówno jako element oświetlenia jak i dekoracja. Bardzo ważnym elementem skandynawskiego wnętrza jest stół i to co dookoła niego. Meble o prostych kształtach, najczęściej drewniane. Styl skandynawski to połączenie funkcjonalności i estetyki. Najbardziej znani przedstawiciele to Alvar Aalto, twórca wazonu Savoy, inspirowanego kałużą albo skórzanymi spodniami Eskimoski, czy Arne Jacobsen, który zaprojektował krzesło *Mrówkę*, oraz fotele *Jajo* i *Łabędź*.

Alvar Aalto, „Fotel 42”, www.alvaraalto.fi, CC BY 3.0

POP-DESIGN – PRODUKCJA MASOWA

Styl ten narodził się w Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii. Głównym celem było zatarcie granicy między sztuką a komercją i produkcją masową. Twórcy korzystali

z jednorazowych i tanich produktów. Wśród najważniejszych inspiracji można wymienić szeroko pojętą popkulturę, komiksy, stylistkę science fiction czy hipisowską. Jednym z najbardziej znanych twórców stylistyki pop-designu był duński projektant Verner Panton. Jego projekty charakteryzowała mnogość barw, opływowe kształty i wykorzystanie geometrycznych wzorów. Krzesło jego projektu zapisało się w historii designu. Lśniące, co wynikało z zastosowania żywicy syntetycznej, eleganckie o miękkiej linii.

Kolejnym projektem typowym dla tego stylu jest krzesło Spotty Petera Murdocha, wykonane z poliuretanowego, laminowanego papieru. W związku z wykorzystaniem nietrwałych materiałów budulcowych, niewiele z mebli przetrwało do czasów współczesnych.

Verner Panton, „Krzesło Panton”, Wikimedia, CC BY 3.0

WZORNICTWO RADYKALNE

Inaczej antydesign, trend we współczesnym wzornictwie, który pojawił się w 1966 r. we Włoszech jako odpowiedź na sterylne produkty modernizmu. We Florencji zostały założone dwa studia projektowe: Archizoom oraz Superstudio. Antydesign inspirował się kiczem, ironią i ulotnością. Produkty miały mocne kolory, zniekształcone proporcje. Wszystkie cechy miały przeciwstawić się tzw. dobremu smakowi, który był promowany przez modernizm. Atakowano także elitarność produktów. Ruch wzornictwa radykalnego miał charakter eksperymencki, krytykował racjonalność, konsumpcjonizm i nadmierne uprzemysłowienie. Główną cechą antydesignu jest dekoracyjność i unikatowość projektów.

Lapo Binazzi, „Lampa Nóż”, [www.r-and-company](http://www.r-and-company.com), CC BY 3.0

Warto wiedzieć

Przedstawiciele: Ettore Sottsass, Alessandro Mendini, Andrea Branzi, Paola Navone, Michele De Lucchi.

Bomboniera porcelanowa z fabryki Sorau

Źródło: online-skills, licencja: CC BY 3.0.

Zadania cz.1

Ćwiczenie 1

Przyporządkuj pasujące do siebie elementy.

Miśnia

porcelana

Louis Comfort Tiffany

lampy witrażowe

Gerrit Rietveld

krzesło Zig-Zag

Portrety fajumskie

portrety mumiiowe

Ćwiczenie 2

Co to jest uszebti?

- ☐ Figurki, które umieszczano w grobach zmarłych w starożytnym Egipcie.
- ☐ Dywany wykonywane z lnu.
- ☐ Drogocenna biżuteria.

Ćwiczenie 3

Czym był Bauhaus?

- ☐ Uczelnia artystyczno-rzemieślnicza.
- ☐ Rodzaj ceramiki z wykorzystaniem gliny wydobywanej z terenu północnych Niemiec.
- ☐ Rodzaj drewna wykorzystywany w produkcji średniowiecznych ołtarzy.

Ćwiczenie 4

Jakie są cechy charakterystyczne secesji?

- ☐ Płynne, faliste linie, ornamentacja abstrakcyjna, roślinna, czerpanie ze sztuki japońskiej.
- ☐ Ciężkie, pozłacane zdobienia.
- ☐ Wykorzystywanie wzorów geometrycznych i ograniczenie się do trzech barw - czerwonej, zielonej i żółtej.

Ćwiczenie 5

Co to jest sgabello?

- ☐ Technika malarska.
- ☐ Odmiana szafy wykonywana z drzewa cedrowego.
- ☐ Odmiana krzesła o twardym siedzisku i oparciu wykonanym z jednej deski.

Ćwiczenie 6

Uzupełnij pola.

W jakim stylu jest urządzony Luwr?

W jakim mieście znajduje się Muzeum Plakatu?

Co produkowano w Wedgwood?

Jaki styl był popularny w sztuce w latach 20. i 30. XX w.

Do kiedy istniała fabryka porcelany w Sorau (Żarach)?

Ćwiczenie 7

Co to jest tapiseria?

- ☐ Średniowieczne utwory muzyczne.
- ☐ Ozdobne tkaniny wieszane na ścianach.
- ☐ Naczynia do przechowywania oliwek.

Zadania cz. 2

Ćwiczenie 8

Gdzie jest kontynuowana tradycja produkcji słynnego kolorowego szkła weneckiego?

☐ Ferrara

☐ Rawenna

☐ Murano

Ćwiczenie 9

Zaznacz zdanie prawdziwe.

☐ Obrazy wykonane w technice enkaustycznej nie są odporne na niskie temperatury.

☐ Obrazy wykonane w technice enkaustycznej nie są odporne na wilgoć.

☐ Obrazy wykonane w technice enkaustycznej nie są odporne na wysokie temperatury .

Ćwiczenie 10

Co jest spoiwem farby w technice enkaustycznej?

☐ Jajko

☐ Tłuszcz zwierzęcy

☐ Wosk pszczeli

Ćwiczenie 11

Co produkuje fabryka „Ćmielów”?

☐ Zabawki

☐ Porcelanę

☐ Meble

Ćwiczenie 12

Czym jest bomboniera?

☐ Pudełko na nici

☐ Rodzaj skarbonki

☐ Pudełko na słodycze

Ćwiczenie 13

Przyporządkuj styl do cechy charakterystycznej.

Inspirował się kiczem, ironią i ulotnością, produkty miały mocne kolory, zniekształcone proporcje.

antydesign

Prostokątność, czyste barwy, brak dekoracji.

pop-design

Wśród wykorzystywanych materiałów najpopularniejsze są drewno, głównie buk i brzoza, skóra, kamień - biały i szary, liczne dodatki, koce, poduszki, narzuty.

neoplastycyzm

Inspiracja szeroko pojętą popkulturą, komiksami.

styl skandynawski

Słownik pojęć

Art déco

kierunek w sztuce i wzornictwie przemysłowym lat 20. i 30. XX wieku, forsujący wyraźne, mocno zaznaczone kształty geometryczne i intensywne kolory.

Enkaustyka

starożytna technika malarska, w której spoiwem jest воск pszczeli. Wymieszane z woskiem pigmenty nakładano na gorąco pędzlami lub rozgrzаныmi szpachlami. Farby takie są odporne na wilgoć i bardzo trwałe. Enkaustyka, wywodząca się z Egiptu, znana była od ok. V w. p.n.e. Znakomitymi przykładami dzieł wykonanych w tej technice są portrety fajumskie (I-IV w.) oraz wczesnochrześcijańskie ikony w klasztorze św. Katarzyny na górze Synaj (VI/VII w.). W średniowieczu enkaustyka została niemal całkowicie zarzucona. Nawiązując do tradycji antycznych, próbowano wskrzesić ją w okresie renesansu, a także w XVIII w.

Minimalizm

(minimal art, sztuka minimalna) kierunek powstały w latach 60. w Stanach Zjednoczonych, zaznaczający się szczególnie w rzeźbie. W przeciwieństwie do ekspresjonizmu abstrakcyjnego, minimal art hołdowała obiektywizmowi, rygorystycznej logice kompozycyjnej i subiektywnej interpretacji. Realizujący te założenia artyści stosowali w swych dziełach proste, przeważnie geometryczne formy, układające się często w powtarzalne sekwencje tego samego motywu. W mniejszym stopniu aniżeli tworzenie tradycyjnie pojmowanego dzieła sztuki interesowało ich badanie pojęcia rzeźby i relacji rzeźby z otaczającą ją przestrzenią. Do przedstawicieli kierunku należeli m.in. D. Judd, R. Morris, S. LeWitt, D. Flavin. Nurt minimal artu odegrał doniosłą rolę w rozwoju sztuki konceptualnej.

Sztuka

W starożytności, średniowieczu i renesansie: nazwa obejmująca szeroki zakres ludzkiej działalności twórczej (rzemiosło, architektura, medycyna, prawo, wychowanie); dziedzina ludzkiej twórczości artystycznej wyróżniana ze względu na związane z nią wartości estetyczne (zwłaszcza piękno – sztuki piękne), której dzieła sztanowią trwałą dorobek kultury; termin sztuka, jak i kryteria określające dzieło sztuki zmieniały historycznie swe znaczenie.

Galeria dzieł sztuki

Lapo Binazzi, „Lampa Nóż”, [www.r-and-company](http://www.r-and-company.com), CC BY 3.0

Bibliografia

Art déco 1910–1939, C. Benton, T. Benton, Ghislaine Wood (red.), Poznań 2010

Art now. Sztuka przełomu tysiąclecia, B. Riemschneider, U. Grosenick (red.), Kolonia 2001

Art déco 1910–1939, C. Benton, T. Benton, G. Wood (red.), Poznań 2010

L. Bhaskaran, *Design XX wieku*, Warszawa 2006

C. Fiell, P. Fiell, *Design. Historia projektowania*, Warszawa 2015

Encyklopedia PWN w trzech tomach, Warszawa 1999

P. Sparke, *Design. Historia wzornictwa*, Warszawa 2012

A. Włodarczyk-Kulak, M. Kulak, *O sztuce nowej i najnowszej. Główne kierunki artystyczne w sztuce XX i XXI wieku*, Warszawa-Bielsko-Biała 2010

Uniwersalny leksykon sztuki, Warszawa 2002

Strony internetowe:

www.as.cmielow.com.pl

www.culture.pl

www.iwp.com.pl